

Veľká Noc

Jn 20, 1 - 9

17. 4. 2022

Milé sestry a bratia v Kristovi

Možno nás prekvapilo, že texty čítaní dnešného sviatku Veľkej Noci nám nedali veľa priamych poznatkov o tom, čo vlastne slávime. Neposkytli nám žiadne analýzy, chýbali vysvetlenia, či objektívne popisy samotného zmŕtvychvstania. Namiesto toho sme počuli náhlivé správy o ceste učeníkov a žien k prázdnemu hrobu. Stretnutia so zmŕtvychvstalým Ježišom zachytávajú jeho najbližších - učeníkov a ženy - v obnaženej ľudskosti, rozpakoch. V prvom momente si ani nestihli uvedomiť čo sa vlastne stalo, veci si museli usporiadať v hlave až dodatočne.

Ani nám dnešný sviatok nedáva odpovede na všetky otázky. Na jednej strane by sme sa mohli my kresťania dnes tváriť sebaisto, víťazne. Kristus zvíťazil nad zlom, nad hriechom, nad smrťou. Na druhej strane nás ale musí zaujímať súvis tejto pravdy s našim životom, aby sme nevytvárali len akýsi nábožný Disneyland - virtuálny svet, ktorému chýba súvis s realitou života. Veľkú Noc nemôžeme deklarovať len slovne či ako prejav svojej nábožnosti. Ostatne dnes ani náboženstvo nie je pre každého človeka samozrejmé, rovnako ako ani modlitba, dnes si k nim už musíme nanovo hľadať cestu. Ak hľadáme, z čoho vyjsť pri oslave sviatku Veľkej Noci, nezaškodí trochu teológie; na druhej strane by sme sa mali aj my, podobne ako ženy a apoštoli v evanjeliu, skoncentrovať na stretnutie s Kristom. Súčasťou tohto stretnutia bolo vtedy - a aj dnes je - oslovenie. Tak ako Kristus v Jánovom evanjeliu oslovil Máriu Magdalénu po mene, rovnako chce osloviť aj mňa, môj konkrétny život. Aj my máme hľadať súvis nášho príbehu s Bohom, božím svetom.

Viacere texty Veľkej noci – predovšetkým u apoštola Pavla - kladú Ježišovu smrť a zmŕtvychvstanie do súvisu s príbehom o prvom človekovi, s príbehom stvorenia sveta. Zároveň je Ježišovo zmŕtvychvstanie centrálnym príbehom kresťanstva. Ako hovorí Pavol, ak Kristus nevstal z mŕtvych, márna je všetka naša nádej. Lenže Pavol nezúžil vieru len na fyzické zmŕtvychvstanie – nevysvetľoval ho ako dnešný biológ na spôsob buniek – Pavol v zmŕtvychvstaní videl symbolicky niečo hlbšie: potvrdenie Ježiša Bohom. Pavol chápal zmŕtvychvstanie ako prekonanie smrti, mohli by sme povedať: ako smrť smrti, ktorá - ak sa vrátíme k Písmu a príbehu stvorenia - je spojená so začiatkom cesty človeka: cesty, ktorá sa začala pri strome poznania v raji a na ktorej človek hneď na začiatku zakúsil zložitú cestu k plnému životu a s trpkosťou si musel uvedomiť aj svoju smrteľnosť. Človek sa odvtedy snaží prekonať to, čo ho obmedzuje na ceste k sebe samému, aby našiel seba vo svojej skutočnej podobe.

Po rôznych peripetiách cesty za spásou sa Kristus stáva kľúčovou postavou. Stáva sa novým Adamom na dreve kríža, alebo ako to niekedy prorocky znázorňovali stredovekí maliari – na strome kríža, čím chceli poukázať na súvis Krista s Adamom, prvým človekom. Chceli ukázať, že na kríži, na ktorom Kristus zomrel, zomreli aj naše ľudské projekty, naše sebaklamy, ktorým sme si nahovárali, že sa staneme sami sebou, že ony nám poskytnú plnosť života. Až na dreve kríža ako na strome života sa nám otvára ovocie skutočne nového života.

Smrť na kríži a prázdny hrob sú teda paradoxne na začiatku cesty za novým životom. Paradoxné je to pre nás vtedy, ak sa pozeráme fyzickými očami, ktorými sme zvyknutí pozeráť sa osobitne v dnešnom modernom svete. Nimi sme sa naučili aj smrť a hrob vidieť ako istotu, síce poslednú, ale istotu. Ježiš nás ale práve tu oslovuje, chce nás vytrhnúť z tohto nášho uzavretého sveta a otvoriť nás pre skutočný život, prekračujúci hranice domnelých istôt.

Záleží na nás, aby sme sa na našej ceste z prázdneho hrobu nechali Kristom osloviť, aby sme sa aj my – podobne ako Mária Magdaléna – obrátili a naučili sa počúvať zmŕtvychvstalého: ani nie tak slová, skôr gestá, ktorými sa necháva dotýkať svojich otvorených rán. Vyzýva nás, aby sme aj my hľadali skôr milosrdenstvo, srdce otvorené pre druhého, pre druhých. Vtedy aj my budeme (povedané Pavlovými slovami) sláviť sviatky nie v starom kvase, ani nie v kvase zloby a nepravosti, ale s nekvaseným chlebom čistoty a pravdy.

Viliam Arbet